

[For internal students

(2 1/5 Hours)

(Max. Marks 75)]

[For external students

(3 Hours)

(Max. Marks 100)]

N.B.

1. External students should attempt ANY FOUR questions
2. Internal students should attempt ANY THREE questions from Question No. 1 to 6. They are not supposed to attempt question numbers 7 and 8.
3. All questions carry equal marks.

1. Explain the various types of theories in Sociology. [25]
2. Write an essay on 'Division of Labour' by Emile Durkheim. [25]
3. Explain the theory of Class, Power and Authority by Max Weber. [25]
4. Analyse the concepts developed by Jurgen Habermas. [25]
5. What is the theory of George Herbert Mead? [25]
6. Write short notes on ANY TWO of the following:
 - a) Anomie
 - b) Hegemony
 - c) Dramatugy
 - d) Intersubjectivity
7. Explain structuration theory of Anthony Giddens. [25]
8. What is meant by post modern social thought? [25]

मराठी रूपांतर

नियमित विद्यार्थीयांसाठी (२ तास १५ मिनिटे)

एकूण गुण: ७५

दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थीयांसाठी (३ तास)

एकूण गुण: १००

सूचना:

१. दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थींनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावे
२. नियमित विद्यार्थींनी प्रश्न क्रमांक १ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक ७ आणि ८ सोडवू नये.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

१. समाज शास्त्रातील विविध सिद्धांत स्पष्ट करा. [२५]
२. एमिल दुरखेइम प्रणित 'श्रमविभाजन' यावर निबंध लिहा. [२५]
३. मॅक्स वेबेरच्या वर्ग, सत्ता आणि अधिकार या सिद्धांत विशद करा. [२५]
४. हाबेरमासने विकसित केलेल्या संकल्पनांचे विश्लेषण करा. [२५]
५. जॉर्ज हर्बर्ट मीडचा सिद्धांत काय आहे? [२५]
६. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टीप लिहा. [२५]
 - अ) प्रमाणक शून्यता
 - ब) धुरिणत्व
 - क) नाट्यशास्त्र
 - ड) आंतरव्यक्तिनिष्ठता
७. ऍथोनी गिडडेन्स यांचा 'संरचनीकरण' सिद्धांत स्पष्ट करा. [२५]
८. उत्तराधुनिक सामाजिक विचारांचा अर्थ काय? [२५]

M.A. (PART-I)
SOCIOLOGY
THEORETICAL ANTHROPOLOGY
(PAPER-II) (MAY- 2018)

Q.P. Code : 21540

[For internal students

(2 1/5 Hours)

(Max. Marks 75)]

[For external students

(3 Hours)

(Max. Marks 100)]

N.B.

1. External students should attempt ANY FOUR questions
2. Internal students should attempt ANY THREE questions from Question No. 1 to 6. They are not supposed to attempt question numbers 7 and 8.
3. All questions carry equal marks.

1. Explain the anthropological perspective and describe its features. [25]
2. Explain the significance of an integrated perspective on human nature. [25]
3. Write an essay on the features of culture. [25]
4. What is meant by Structural functionalism? Explain with examples. [25]
5. Give an analysis of postmodern approaches in anthropology. [25]
6. Write short notes on ANY TWO of the following: [25]
 - a) Evolutionism
 - b) Urban Anthropology
 - c) Cultural studies
 - d) Culture and biology
7. Write an essay on ecological anthropology. [25]
8. What is the interpretive approach to studying anthropology? Explain. [25]

मराठी रूपांतर

नियमित विद्यार्थीयांसाठी (२ तास १५ मिनिटे)

एकूण गुण: ७५

दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थीयांसाठी (३ तास)

एकूण गुण: १००

सूचना:

१. दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थींनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावे
२. नियमित विद्यार्थींनी प्रश्न क्रमांक १ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवावेत.
प्रश्न क्रमांक ७ आणि ८ सोडवू नये.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. मानवशास्त्रीय दृष्टिकोन स्पष्ट करा आणि त्यांची वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. [२५]
२. मानवी स्वभावाच्या एकात्मिक दृष्टिकोनाचे महत्व विशद करा. [२५]
३. संस्कृतीची वैशिष्ट्ये यावर निबंध लिहा. [२५]
४. संरचनात्मक प्रकार्यवाद म्हणजे काय? उदाहरणासह स्पष्ट करा. [२५]
५. मानवशास्त्रातील उत्तराधुनिक दृष्टिकोनाचे विश्लेषण करा. [२५]
६. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीप लिहा. [२५]
 - अ) उत्क्रांतीवाद
 - ब) नागरी मानवशास्त्र
 - क) संस्कृती अध्ययन
 - ड) संस्कृती आणि जीवशास्त्र
७. पर्यावरणीय मानवशास्त्र यावर निबंध लिहा. [२५]
८. मानवशास्त्रीय अध्ययनाचा व्याख्यात्मक दृष्टिकोन काय आहे? स्पष्ट करा. [२५]

[For internal students

(2 1/5 Hours)

(Max. Marks 75)]

[For external students

(3 Hours)

(Max. Marks 100)]

N.B.

1. External students should attempt ANY FOUR questions
2. Internal students should attempt ANY THREE questions from Question No. 1 to 6. They are not supposed to attempt question numbers 7 and 8.
3. All questions carry equal marks.

1. Probe the connection between the Enlightenment and the idea of progress to debates on development today. [25]
2. Write an essay on dependency and underdevelopment theories. [25]
3. Explain the relationship between gender and development. [25]
4. What is the North South Divide and the Fourth World Theory? Explain [25]
5. Explain sustainable development [25]
6. Write short notes on ANY TWO of the following: [25]
 - a) Colonialism and development
 - b) Modernisation theory
 - c) Eco-feminism
 - d) 'Hind Swaraj'
7. Explore the role of NGOs in development. [25]
8. Analyse the protests against destruction of livelihood and the environment. [25]

मराठी रूपांतर

नियमित विद्यार्थीयांसाठी (२ तास १५ मिनिटे)

एकूण गुण: ७५

दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थीयांसाठी (३ तास)

एकूण गुण: १००

सूचना:

१. दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थींनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावे
२. नियमित विद्यार्थींनी प्रश्न क्रमांक १ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवावेत.
प्रश्न क्रमांक ७ आणि ८ सोडवू नये.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

१. आजच्या विकास विषयक वाद विवाद संदर्भात प्रगतीची कल्पना आणि प्रबोधन यांच्यातील संबंध सिद्ध करा. [२५]
२. परावलंबन आणि अविकसिततेचे सिद्धांत यावर निबंध लिहा. [२५]
३. लिंगभाव आणि विकास यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा [२५]
४. 'उत्तर दक्षिण विभाजन' आणि 'चौथे जग' सिद्धांत काय आहे? स्पष्ट करा. [२५]
५. शाश्वत विकास संकल्पना विशद करा. [२५]
६. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टीप लिहा.. [२५]
 - अ) वसाहतवाद आणि विकास
 - ब) आधुनिकीकरण सिद्धांत
 - क) पर्यावरणवादी स्त्रीवाद
 - ड) हिंद स्वराज
७. विकासामधील अशासकीय संघटनांची भूमिका स्पष्ट करा.. [२५]
८. पर्यावरण आणि उपजीविका विघटन विरोधी संघर्षाचे विश्लेषण करा. [२५]

M.A. (PART-I)

SOCIOLOGY

PERSPECTIVES OF INDIAN SOCIETY

(PAPER-IV) (MAY- 2018)

Q.P. Code :28864

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
- 1. Attempt two questions from each section.**
 - 2. All questions carry equal marks.**
 - 3. Do not use separate answerbooks for each section.**

SECTION I

- Q.1** Write an essay on diversity and synthesis in the context of Indian society. **25**
- Q.2** Explain the caste system in Indian society. Discuss Ghurye's views on the caste system. **25**
- Q.3** Discuss Louis Dumont's View on hierarchy in Indian society. **25**
- Q.4** Examine in detail contemporary caste in equalities that have emerged in Indian society. **25**

SECTION II

- Q.5** Give an overview of major problems of nomadic and denotified tribes. **25**
- Q.6** Discuss the impact of liberalization on Indian industries and the growth of the informal sector. **25**
- Q.7** Take a review of major points emerged in current debates in sociology for India. **25**
- Q.8** Write short notes **any two** of the following. **25**
- a) Dominant caste.
 - b) Annihilation caste.
 - c) Tribal communities in India.
 - d) Religion and Politics.

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्रत्येक विभागातून दोन प्रश्न सोडवा एकूण चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांन समान गुण आहेत.
३. प्रत्येक विभागासाठी वेगळी उत्तरपत्रिका वापरू नये.

विभाग १

- प्र.१ भारतीय समाजातील संदर्भात विविधता आणि एकात्मता यावर निबंध लिहा. २५
- प्र.२ भारतीय समाजातील जाती व्यवस्थेचे स्पष्टीकरण द्या. जातीव्यवस्थे संदर्भात धुर्येच्या मताची (विचारांची) चर्चा करा. २५
- प्र.३ भारतीय समाजातील श्रेणी रचनेसंबंधी लुईस डुमान्टसच्या विचारांची (मतांची) चर्चा करा. २५
- प्र.४ भारतीय सामाजातील समकालीन जातीय असमानता दृष्टीक्षेपात येत आहे परीक्षण करा. २५

विभाग २

- प्र.५ भटक्या आणि विमुक्त जमातींच्या प्रमुख समस्या एकाच परिप्रेक्ष्यात मांडा. २५
- प्र.६ उदारीकरणाचा भारतीय उद्योगधंदे (कारखानदारी) आणि अनौपचारिक क्षेत्रातील वृद्धी यावर पडलेल्या प्रभावाची चर्चा करा. २५
- प्र.७ भारतीय समाजशास्त्राच्या वर्तमान अध्ययनात निर्माण झालेल्या (उदय पावलेल्या) प्रमुख मुद्यांचा आढावा घ्या. २५
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २५
- अ) प्रभावी जात.
ब) अनिहिलेशन आफ कस्ट जाती निर्मूलन (Annihilation of caste).
क) भारतीय आदिवासी समुदाय.
ड) धर्म आणि राजकारण.
